

**TERVISEDENDUSEST TARTUMAAL
VÕRGUPUNUMINE on VÕTI**

16.08.2017
Käsmus

Lea Saul
Tartu Maavalitsus
tervisedenduse peaspetsialist

Eesti Tervisedenduse Ühing
juhatuse liige

Tartumaa tervisetuba 11.09.2017

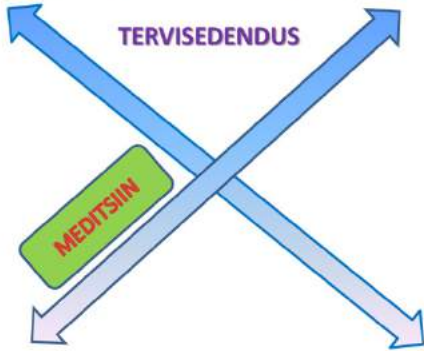

Tervise edendamine = tervise turundus

HEAOLU, JÄTKUSUUTLIKKUS, ARENG TERVIS- VAIMNE FÜÜSILINE TASAKAAL

TERVISEDENDUS

MEDITSiin

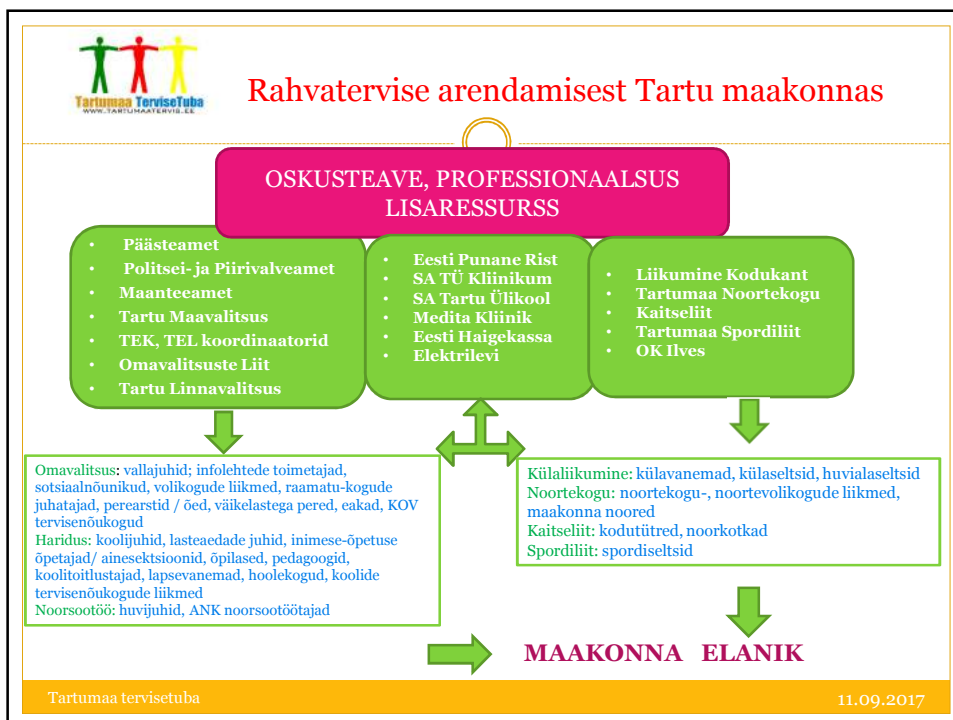
HAIGUSED - VAIMNE, FÜÜSILINE TASAKAALUTUS **TOIMETULEMATUS, VAESUS, MAJANDUSLANGUS**

Tartumaa tervisetuba 11.09.2017

 TERVISEDENDUS Tartumaal

- Tartu maakonna tervisedenduse peaspetsialisti ametikoht alates juuli 2007
- Tegevuseks maavanemale pandud riiklike strateegiatega elluviimine
- 2008.aastal lisandus vigastuste ennetamise koordineerimine maavalitsuse kaudu
- 2010 täiendati maakonna arengustrateegiat tervisedenduse valdkonnaga
- Alates 2008 **visioon Terve ja Turvaline Tartumaa**, mille elluviimise nimel tegutseb maakondlik intersektoraalne seltskond, mis koosneb erinevate võrgustike rahvatervise arendamisele pühendunud esindajatest

... -2007- 2016 Kogu tegevus projektipõhine

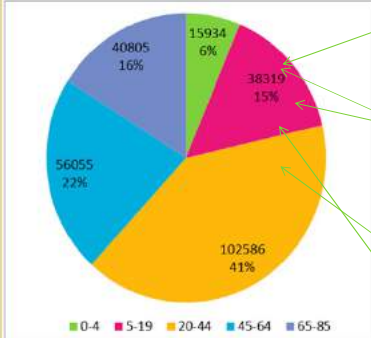
 RAHVATERVISE ARENG- TERVISEPROFIIL

- 2010 Euroopa Sotsiaalfondi toel maakonna **terviseprofiil, uuendatud 2014** tegevussuunad rahvatervise arendamisel muutusid konkreetsemaks
- 2017 terviseprofiilid 14 Tartumaa omavalitsusel Tervist toetava omavalitsuse tunnustuse on pälvinud **Meeksi, Võnnu, Mäksa, Luunja, Vara, Alatskivi, Konguta, Puhja, Haaslava, Nõo, Ülenurme, Kambja vallad ja Kallaste linn**
- Terviseprofiili omab tervistedendava linnana **Tartu linn**
- 2014 käivitunud maakondliku **rahvatervise arengustrateegia** koostamine
- Järk-järgult toimub rahvatervise valdkonna integreerimine omavalitsuste arendusdokumentidesse

Maakonna + 14 kohaliku omavalitsuse terviseprofiili

 **Traditsioonilised tegevused sidusrühmadega
LAPSED JA NOORED vanuses 5-19**

Age Group	Count	Percentage
0-4	15934	6%
5-19	38319	15%
20-44	102586	41%
45-64	56055	22%
65-85	40805	16%

Haridusasutustele suunatud rahvatervise programmide täiustamine koostöös maakondliku TN- ga (- eesmärk: katta kõik vanusegrupid õppekava täiendavate/ilmetavate tegevustega)

- Tervistedendavate Lasteaedade võrgustiku loomine ja arendamine 2007-2017 17 lasteaeda
- Tervistedendavate Koolide võrgustiku arendamine 16 kooli
- Inimeseõpetuse õpetajate aineseksiooni tegevuse käivitamine alates 2008
- TEK TEL nõukoja tegevuse käivitamine alates 2016
- Inimeseõpetuse aktiiv alates 2015

TRADITSIOONID:

- Tervist edendavate haridusasutuste suvekool 8 aastat
- Võrgustiku liikmete koolitused, seminarid, õppepäevad, ümarlauad, sihtgrupiõhised traditsioonilised tegevused

Noorte kaasamine:

- Huvijuhtide, noorsootöötajate, sotsiaaltöötajate, perearstide seminarid, koolitused
- Tervist edendavate noortekeskuste võrgustiku arendamine
- MTÜ Tartumaa Noorsootöötajate Ühendus
- MTÜ Tartumaa Noortekogu terviselaagrid
- Maakondlike noorsootööprojektide rahastamine ja elluviimine

KOOSTÖÖ
 TAI, EHK
 Maanteeamet
 PPA
 Päästeamet
 Punane Rist
 Kaitseliit
 Häirekeskus
 Mürgistusohikeskus

Inimeseõpetus Ühing
 Tartu Ülikool
 Hambaarstide Liit jt
 Tervistedenduse Ühing

Tegevused siht- ja sidusrühmadega

Lasteaiad: lapsed vanuses 3-6.a.

- Lasteaiad (s.h. TEL võrgustik)
- KOV üritused (alati laste teema)
- Lasteia personali ja tervisemeeskondade seminarid (vajaduspõhised teemakäsitlused ...)
- Kampaniate võimestamine
- Traditsioonid
- Tegevuste toetamine

Uued algatused Tartumaal:
ÕPIN ÕUES – TERVIS PÕUES!

Tartumaa tervisetuba

11.09.2017

KOOLIPINGIST ÕUE

1-3 klassidele
3.aastat
2017
Osales 13
Tartumaa
TEK kooli

KARVIK

Lapsed vanuses 10.a
5.klasside esmaabi
võistlusmäng
- 2017 toimus 6 aastat

KEAT

Tartumaa alates 2008

- 6-8.klasside õpilased
- TERVISETUBA

Iga 1 turvaliselt 12 klassi

Noored vanuses 16 a.

- 6 aastat
- Koostööprojekt Pääste-, Politsei-, Punase Risti, **Maanteeametiga ohutuskoolitus noortele - "Iga 1 turvaliselt 12. klassi"**
- Projekt hõlmab üldharidus- ja kutsekoolide noori ning teemadeks on veeohutus, liiklusohutus ja esmaabi
- Koolituse sihtgrupiks 10.klassis õppiv noor
- Koolitused koolides ja järgne ühine ohutuspäev, kus noored võistlemise vormis saavad võistkonniti oma teadmisi rakendada ning ennast erinevates olukordades proovile panna
- Ühe koolitusgrupi suuruseks on 20 noort

Noortekogu terviselaager

Kas sind huvitab tervis ja tervisek toimimine?
Sulle meeldivad aktiivsed noored ja uued tutvused?
Kui jah siis on see just midagi sulle.

Kutsume Sind selle suve suursündmusel Tartumaal tervist edendav laager "Sinu toit on sinu tervis", toimudes juba viiendat aastat.

Tegevused toimuvad tootukaitse kojas Annimäel 03.-15. august.
Ühe 50 noort, kes saavad nautida põnevaid koolituskogemusi koolitajalt.

Tartu tervisetuba

11.09.2017

TEANK võrgustiku arendamine

2010-2014 maakondliku ANK projektikonkursi raames rahastatud **49 tervisega seotud projekti:**

1. 2010. aastal 13 projekti
2. 2011. aastal 9 projekti
3. 2012. aastal 12 projekti
4. 2013. aastal 15 projekti

- 2010. aastal osales projektides, kus tervisedendus oli üheks eelistatud tegevussuunaks, 3835 noort
- 2011. aastal osales projektides 3083 noort
- 2012. aastal osales projektides 9530 noort
- 2013. aastal osales projektides u 12 100 noort

Tartumaa tervisetuba

11.09.2017

Võrgustikud

Tervist Edendavad Lasteaiad

TÕRAVERE LASTEAED TÕRUKES

LUKE LA SEGASUMMA

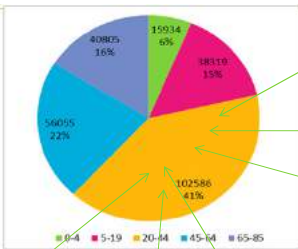

Tervist Edendavad Koolid

1. Puhja Gümnaasium
2. Ülenurme Gümnaasium
3. Luunja Keskkool
4. Valguta algkool-lasteaed
5. Vara Põhikool (2007)
6. Elva Gümnaasium (2008)
7. Nõo Põhikool (2009)
8. Konguta Kool (2009)
9. Võnnu Keskkool (2009)
10. Rannu Keskkool (2009)
11. Kammeri Kool (2010)
12. Melliste Algkool-Lasteaed
13. Kuuste kool (2014)
14. Lähte Ühisgümnaasium (2014)
15. Rõngu Keskkool

TÖÖEALINE ELANIKKOND vanuses 20-64

Age Group	Count	Percentage
9-14	40825	16%
15-19	15934	6%
20-44	54055	72%
45-64	102586	41%
65-85	18319	15%

HARIDUS: terviseeeskondade turvalisuse seminar; koolijuhtide ja õpetajate terviseõpetuse õpetajate, töötajate lapsevanemate teabepäevad, seminarid, koolitused

NOORSOOTÖÖTAJAD koolide huvijuhid, ANK noortejuhid, maakonna noortekogu ja noortevolikogude liikmed : terviselaagrid, koolitused, seminarid, praktilised õppused

PEREARSTID, PEREÕED seminarid, koolitused, koostöö-üritused

VABAÜHENDUSED, LIIKUMINE KODUKANT külaseltsid, külavanemad : turvalisuse koolitused, seminarid

KOV sotsiaaltöötajate/lastekaitse töötajad; infolehtede toimetajate, vallajuhtide, raamatukogu juhatajate, terviseeeskondade, volikogude liikmete seminarid, koolitused, praktilised õppused

RIIGIASUTUSED PRIA, PPA - TERVISEPÄEVAD, suvepäevad, materjalid, kooliajad, praktilised õppused KEAT????

ETTEVÕTLUSSEKTOR - TERVISEPÄEVAD, suvepäevad, praktilised õppused KEAT täiskasvanutele????

MEESTE TERVISEFOORUMID

OHUTUSPÄEVAD omavalitsustes **6 aastat**

Maakondade ülene koostöö

Tartumaa tervisetuba

11.09.2017

MEESKOND

MAAKONNA TERVISENÕUKOGU

Inimeseõpetuse õpetajate aktiiv

TEK TEL NÕUKODA

Tartumaa tervise

11.09.2017

MÄRKAMINE JA TUNNUSTAMINE

8a

TERVISEFOORUMID

1. Anname ülevaate tehtust
2. Kuulame ettekandeid päevateemadel
3. Tervitame uusi TEK TEL liitujaid
4. Tunnustame väljapaistvalt maakonna rahvatervise arengusse panustanud

Kai Tali 2014

- AASTA TERVISEENDAJA
- AASTA TERVISE TOETAJA
- TERVISESÕBRALIK OMAVALITSUS
- AASTA TERVISESEMINE KÜLVAJA
- AASTA TERVISE TEGU

Siim Ausmees 2012

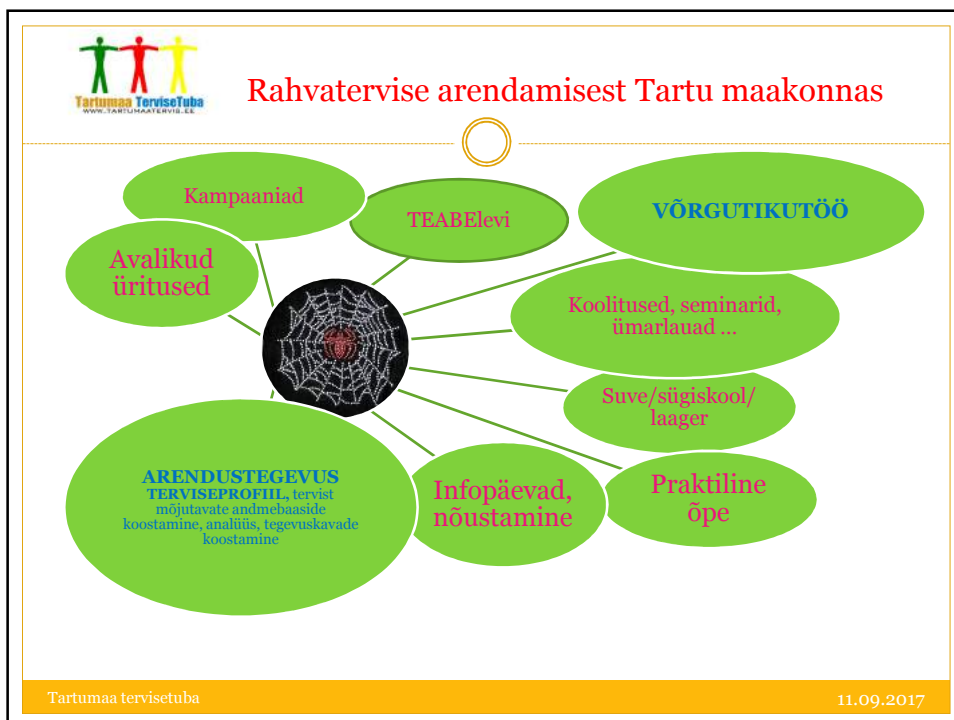
Kai Kuuspalu 2015

Ülle Närska 2009; Lea Pung 2007; Terje Rüütel 2010; Aita Arjukese 2008

Elha Anslan 2011

Tartumaa tervisetuba

11.09.2017

Tartu Maavalitsus
www.tartu.maavalitsus.ee

○

TÄNAN KUULAMAST!

Lea Saul
Tartu Maavalitsus
tervisedenduse peaspetsialist
Lea.Saul@tartu.maavalitsus.ee

Eesti Tervisedenduse Ühing
juhatuse liige